

P13 Finanční plánování II – podnikové rozpočty

Kapitola 29 „zeleného“/„oranžového“ vydání

13.1 Souvislost rozpočtů s krátkodobými finančními plány

Základní a velmi úsporná **definice rozpočtu** je jednoduchá – je to (věcný) **plán, vyjádřený v číslech.**

Vazba rozpočtů na krátkodobé finanční plánování (shrnutí):

- a) podrobnější než krátkodobé finanční plány (roční)
- b) věnované dílčím aktivitám (projektům)
- c) mohou přesahovat čas. horizont krátkodobých fin. plánů (jeden rok).

Kritický problém všech známých rozpočtových metod:

obtížná až nemožná dokonalá objektivizace vazby mezi

- ▶ rozpočtovými prostředky a
- ▶ akcemi, k jejichž financování rozpočet určen.

13.2 Dva základní přístupy ke tvorbě rozpočtů

Základním rozpočtovým principem je konstrukce rozpočtu buď jako **pevného** a nebo **pružného**.

Pevný rozpočet pracuje pouze se třemi veličinami:

- ▶ plán (pevný rozpočet),
- ▶ skutečnost ,

a z toho plynoucí

- ▶ odchylka (rozpočtová odchylka).

Omezení pevného rozpočtu jsou zřejmá –

neexistuje možnost reagovat na možné změny podmínek, v nichž je rozpočet buď tvořen a nebo plněn.

13.2 Dva základní přístupy ke tvorbě rozpočtů

Systemově výhodnější nástroj finančního plánování podniku:

pružný rozpočet.

Pružný rozpočet bere v úvahu veličiny čtyři:

- ▶ plán (výše presentovaný jako pevný rozpočet)
- ▶ přizpůsobený (pružný) rozpočet, odpovídající realitě realizace rozpočtu
- ▶ skutečnost

a konečně opět

- ▶ odchylka (rozpočtová odchylka),
tentokrát vztahovaná k hodnotám přizpůsobeného (pružného) rozpočtu.

Problém objektivizace zůstává.

Může projevit v podobě úsilí o **nezdůvodněný přechod** od původního plánu k (méně náročnému) přizpůsobenému rozpočtu.

13.3 Rozpočtové mýty

S rozpočtovými aktivitami obecně,

- ▶ bez ohledu na technické detaily jejich realizace,
- ▶ jsou spojovány **tři mimořádně nebezpečné mýty**.

Prvním z těchto mýtů je na první pohled naprosto rozumně vyhlížející tvrzení, že

- ▶ zodpovědně sestavené **rozpočty šetří náklady** (rozpočtové vstupy).
Pravdou je, že takové situace nastat mohou, ale že to rozhodně není možnost jediná.

Druhý rozpočtový mýtus se tváří snad ještě nezáladněji. Podle něj

- ▶ **rozpočtové aktivity posilují sounáležitost** mezi pracovníky i odděleními firmy tím, že sjednocují jejich síly. Potenciál firmy se pak podle teorie **synergie** zvyšuje exponenciálně.

13.3 Rozpočtové mýty

Třetí rozpočtový mýtus je znám pravděpodobně nejvíce a protože je obecně přijímán, je o to nebezpečnější. Tvrdí totiž, že

- ▶ **splnění rozpočtu je dobrým kritériem hodnocení kvality vedoucího**, a to zvláště ve srovnání s ostatními vedoucími.

Uvedené rozpočtové mýty byly identifikovány jako

- ▶ příčiny selhání (byť i v různé míře) všech dosud známých a dále uvedených rozpočtových technik či systémů (metod).

Protože v některých případech (viz dále)

- ▶ jde o neúspěchy vpravdě historické, je třeba si potenciální hrozby selhání rozpočtových technik stále uvědomovat a
- ▶ usilovat o definici již diskutovaného kritéria objektivit rozpočtů.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - obecně

Základní kritérium pro vzájemné odlišení rozpočtových metod a technik:

▶ základna (báze), ze které se vychází při tvorbě rozpočtu na aktuální období.

Rozdíly v rozpočtových bázích rozlišují jednotlivé rozpočtové techniky proti sobě navzájem (na příklad techniky ZBB a CMP).

Všechny rozpočtové systémy bývají **v počátcích** svého standardního nasazení **zcela pravidelně velmi úspěšné**.

Příčina následných „havárií“:

- ▶ nedostatečně efektivní funkce kritéria optimality rozpočtu, či
- ▶ jeho absencí vůbec, neboť
- ▶ chybí nástroj pro identifikaci a míru využívání rozpočtových rezerv.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - indexová

1) Inkrementální metoda

Známa jako **metoda indexová**.

a) Podstata:

Indexové (procentní) změny vstupů i výstupů rozpočtu, obvykle s tendencemi

- ▶ poklesu u rozpočtových vstupů a naopak
- ▶ růstu u rozpočtových výstupů.

b) Báze:

- ▶ rozpočet minulého období
  - považuje se za šťastnější, když jde o rozpočet úspěšný,
  - není to však podmínka nutná.

c) Kritériem optimálnosti:

tj. míry přiměřenosti rozpočtových vstupů k rozpočtovým výstupům je

- ▶ splnění aktuálního rozpočtu, případně i
- ▶ podpořené splněním zadaného rozpočtu v minulých obdobích.

To je ovšem **klasická situace v duchu třetího rozpočtového mýtu**.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - indexová

d) Příčina selhání:

System funguje cestou postupného čerpání rozpočtových rezerv, aniž ovšem známe

- ▶ jejich skutečnou výši, či dokonce
- ▶ jejich výši optimální.

Což je obvyklá příčina selhání této jednoduché (a stále oblíbené metody).

e) Varianty:

Dvě základní varianty:

- **Ordinary Incremental Budgets (OIB)** – v podstatě klasická podoba indexové metody
- **Priority Incremental Budget (PIB)** – rozšíření metodiky OIB o zvažování pořadí akcí (projektů, které rozpočet zahrnuje), čerpajících daný vstup.

Jde v podstatě o dílčí aplikaci prvků metod ZBB a PPBS uvedených dále.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - ZBB

2) Zero Based Budgeting (ZBB)

a) Podstata:

Výdaje (vstupy) v minulosti nijak nedeterminují vývoj těchto výdajů v aktuální rozpočtové periodě. **Nepředpokládá se tedy kontinuita v rozpočtových výdajích.**

Metodika, postup (základní kroky):

- i) určení rozhodovacích jednotek (kalkulačních středisek – kvůli vstupům a výstupům);
- ii) stanovení základních cílů pro každou rozhodovací jednotku a určení
  - alternativních cest a
  - úrovní aktivitjak těchto cílů dosáhnout (MBO – Management by Objectives);
- iii) popis aktivit jednotky
  - souborem nebo
  - více soubory rozhodovacích balíčků (decision packages)pro zvolené alternativní cesty;
- iv) výběr mezi všemi rozhodovacími balíčky daného oddělení, či firmy jako celku;
- v) post-implementační audit pro zajištění podmínek pro dosažení cílů ad ii).

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - ZBB

b) Báze:

Výdaje na všechny aktivity se zdůvodňují od **nulové úrovně nákladů**.

c) Kritérium optimality:

- ▶ pravidelné (každoroční) **obhajování nákladů** jednotky (kalk. střediska);
- ▶ **výběrová řízení** mezi všemi rozhodovacími balíky, přičemž
  - zvažování cest k dosažení cílů rozhodovacích jednotek má zajistit
  - optimální využití rozpočtových zdrojů celé organizace.

d) Příčina selhání:

- ▶ **mimořádná pracnost,**
  - ▶ náročná na přípravu podkladů
  - ▶ vysoký podíl mech. opakovaných aktivit („**Xerox-based budgeting**“).
- => vyžaduje rozsáhlou decentralizaci rozpočtových a plánovacích aktivit.

e) Varianty:

Navazuje na ni metoda CMP.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - ZBB

ZBB (doplňující informace)

„Vynálezce“ metody: **Peter A. Pyhr** – úspěšné v TI (konec 60. let).

Na začátku 60. let v U.S. Department of Agriculture **odmítnuta (jako neefektivní)**.

Pyhrovy publikace o aktivitách Texas Instruments & J. Cartera =>
=> **úspěšná implementace** v řízení státu Georgia.

Jako president prosazuje J. Carter prosazuje ZBB v širokém měřítku ve **veřejném i soukromém sektoru** (bez úspěchu).

Závěr:

„Prokletí dimenze“ - riziko selhání **lidského činitele roste**, schopnosti
zvážit předložené návrhy jsou nezbytně nutně omezené.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - CMP

3) Cost Management Process (CMP)

a) Podstata:

CMP vychází v tak podstatné míře z techniky ZBB, že by mohla být považována za jednu z jejích variant.

Důvody pro samostatné uvádění metody:

- ▶ programové odlišování od ZBB rozpočtování a to ze dvou důvodů:
  - vyhnout se negativním souvislostem spojených s termínem „zero – base“ (selhání této metody),
  - rozšířit metodiku nad vlastní konstrukci rozpočtu k
    - systémově vyšší kvalitě.
- ▶ posilování (proti ZZB) pozic vedoucích pracovníků firmy na
  - operativní (oddělení) a především
  - taktické úrovni (divize).

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - CMP

Celkově: i) silné kompetence strategické rozhodovací úrovně,
ii) vysoký počtem koordinačních a výběrových jednání,
iii) značnou časovou náročností a
iv) vysokou administrativní náročností (příprava podkladů).

b) Báze:
Jako ZBB.

c) Kritérium optimality:
Vysoký stupeň centralizace a zapojení vedoucích pracovníků firmy.
Rizika lidského faktoru zůstávají (jako u ZBB), snad v menší intenzitě.

d) Příčina selhání:
Jako ZBB.

e) Varianty:
Žádné známé.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - PPB

4) Planing, Programing, Budgeting System (PPBS, PPB)

a) Podstata:

PPBS (častěji jen PPB) reprezentuje kategorii

- **programově orientovaných přístupů** k tvorbě rozpočtů
- známých dnes již zhruba sto let.

Podstata těchto metodik je stále stejná:

propojení plánovacích aktivit s vlastní tvorbou rozpočtu

rozdělení různých kompetencí ke tvorbě rozpočtů

mezi různé úrovně řízení od

- strategické, přes
- taktickou až k
- operační.

Historicky první aplikace:

v USA v **řízení státní správy** již na přelomu století.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - PPB

Metodika, postup (základní kroky):

- 1) Definování spolupracujících úrovní řízení:
  - strategická (top management)
  - taktická (divizní)
  - operační (odbory / oddělení).
- 2) Strategické určení
  - aktivit firmy (obvykle výrokové divize) a
  - vstupů a výstupů divizí pro rozp. období (rok) – plánovací komponenta.
- 3) Prezentace programů odborů/oddělení (průběžně připravovaných), v kontextu vstupů/výstupů divize – komponenta programová.
- 4) Multikriteriální výběr nejlepších programů na úrovni divize z hledisek
  - efektivnosti
  - perspektivnosti
  - vědecké hodnoty aj.Optimalita volby není zaručena!§§

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - PPB

5) Výběr programů na úrovni vrcholového vedení firmy s možnostmi hodnocené programy:

- a) přijmout,
- b) modifikovat a nebo
- c) odmítnout.

Vytváření či doporučování programů zde **nepřipadá v úvahu**.

Není-li rozpočtový rámec naplněn, **je možný návrat**

- i) k bodu 3 metodiky (nová volba programů v rámci divize)
a nebo
- ii) k bodu 2 (přerozdělení zdrojů firmy do efektivnějších divizí).

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - PPB

b) Báze:

Bázi metody PPB tvoří dvě komponenty:

- i) rámcové vymezení zdrojů pro jednotlivé oblasti podnikatelských aktivit (**strategická úroveň – vedení podniku**)
- ii) konkrétní výrobní programy (projekty), které naplňují finanční rámec stanovený strategickou úrovní řízení (**operativní úroveň – odbory/oddělení**).

Taktická úroveň (divize) vychází jako zdánlivě nevýznamná!!!

c) Kritérium optimality:

Multikriteriální **výběr** nejlepších programů – potenciálně problematické!!!

d) Příčina selhání:

Absence dostatečně efektivních programů.

e) Varianty:

Žádné

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - PPB

PPB (doplňující informace)

„Vynálezce“ metody: RAND Corporation, 50. a 60. léta minulého století.

Úspěšně nasazeno za administrativy J. F. Kennedyho

- v roce 1961, Department of Defense (Robert McNamara).

Za prezidenta L. B. Johnsona

- **zavedena „povinně“**, a to všemi federálními departmenty.

Paradoxně byly tyto realizace málo úspěšné, což

- vedlo k odmítnutí PPB v roce 1971 (pokud jde o oblast státní správy).

Problematické je i zde kritérium přiměřenosti vstupů k výstupům rozpočtu,
opět výběry (s možností selhání lidského faktoru).

Toto riziko je však podstatně menší, než u ZBB či CMP.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - KAIZEN

a) Podstata:

KAIZEN = spojovací prvek mezi až dosud uváděnými

„klasickými“ rozpočtovými technikami,

- u kterých je v centru zájmu technická stránka věci především
- a kde smyslem aktivit je sestavení rozpočtu)

a

postupy uvedenými dále, pro které je spíše typická

- silná systémová složka či dokonce
- filosofický koncept rozpočtových aktivit (viz metoda WCM) a
- důraz na mobilizaci zdrojů organizace.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - KAIZEN

- **Kaizen = japonský termín pro proces kontinuálního zlepšování.**

Koncepčně - jako u WCM (vše pro **uspokojení potřeb zákazníka**)

Metodologicky – podobné kontingenčním přístupům
pružnost,
aplikace manažerského účetnictví.

KAIZEN = součást posledních výsledků vývoje rozp. systémů.

Metodika, postup (základní kroky):

- **případová studie TOYOTA**

období 1991/92,

publikováno v roce 1994,

ústřední prvek úspěšnosti snižování variabilních nákladů.

»

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - KAIZEN

1) Upokojení potřeb zákazníka,

si vynucuje vnitřní zlepšování výrobního procesu
i u nás známý proces vnitropodnikové racionalizace.

2) Nová kvalita kaizenu

rozpočtované náklady vychází z úrovně racionalizace, které
teprve budou realizovány,
a tedy
rozpočtované snížení nákladů nebude dosaženo, pokud
nebudou zavedena proponovaná „budoucí“ zlepšení.

3) Návrhy na zlepšení výrobního procesu

mohou být podány jakýmkoliv pracovníkem firmy,
návrh nemusí obsahovat bilanci jeho efektivnost.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - KAIZEN

4) Vlastní proces sestavení KAIZEN rozpočtu

- a) top management určí tzv. **cílový operační příjem (COP)** a
- b) tzv. **odhadovaný operační příjem (OOP)**.
- c) COP je obecně vyšší než OOP a rozdíl je u Toyoty označován jako „**KAIZEN hodnota**“.

Zhruba její jedna polovina musí být získána ze

zvýšení objemu prodeje, druhá polovina pak závisí na snížení nákladů.

5) Organizace KAIZENU

Vedení určuje „**KAIZEN hodnota**“ každé divizi (převodovka, motor, chassis atd.) a dále již běžným způsobem divizní manažeři prostřednictvím plant manažerů usilují o splnění „rozepsaných úkolů“.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - KAIZEN

Shrnutí metodiky:

- a) KAIZEN je velmi dobrou ukázkou posílení centrálního řízení (rozepisování KAIZEN hodnoty), ovšem vysoce kvalifikovaného a realistického, podepřeného podporou pracovníků (inovační aktivity).
- b) Úkolem úspěšné firmy pak je vytvořit prostředí, které zaměstnance pozitivně motivuje k podávání podnětů ke zlepšení.
- c) V diskutované aplikaci podali např. zaměstnanci Toyoty jen
- **za rok 1991 cca 2 miliony návrhů (asi 35 na jednoho zaměstnance), přičemž**
  - **97 % z nich bylo přijato a realizováno**
- Roli ovšem hrají i kulturní odlišnosti ve
- i) vnímání úspěchu a odpovědnosti za „neúspěch“ a
  - ii) charakter odměny.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - KAIZEN

b) Báze:

Dosažený stav (úroveň rozpočtových nákladů minulém rozpočtovém období), v kombinaci s úkolem dalšího vývoje – **KAIZEN hodnotou**.

c) Kritérium optimality:

Na operativní úrovni:

soustava přijatých racionalizačních opatření a
odpovídající kritériální funkce

- ekonomická či
- technická

je formulována podle převažujícího trendu potřeb zákazníků.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - KAIZEN

Na taktické a strategické úrovni:

existence kritéria optimality je zde diskutabilní,
vyhodnocování racionalizačních opatření řeší hrozbu úspor „za každou cenu“.

Možné chyby odhadu přínosů a nákladů jsou eliminovány skutečným průběhem realizace - nezasáhnou tedy delší období než jeden rok.

d) Příčina selhání:

Absence „zlepšovacích návrhů“.

S tím souvisí stávající stav řízeného procesu (objektu) v podobě:

- a) jeho vzdálenosti od optima (pokud toto vůbec existuje), případně
- b) míra čerpání nezbytných rezerv systému (pružnost reakce).

e) Varianty:

Obrovské množství, podle podmínek aplikačního podniku.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - WCM

a) Podstata:

Na úrovni publikačních aktivit známé od roku 1986.

Příklad extrémní orientace na snahy o zachycení trendů budoucího vývoje v jejich co nejčastější vývojové fázi (v redukované podobě přítomno v KAIZEN rozpočtování) s explicitním zdůrazněním významu uspokojování potřeb zákazníka (přítomno v KAIZEN v plné míře).

Metodika, postup (základní principy):

Jde o mezní stav – metoda WCM

- není pouze metodou tvorby rozpočtu.

Směřuje spíše k

- budování filosofického konceptu řízení firmy, přičemž ovšem
- prvek růstu firmy je všudypřítomný.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - WCM

b) Báze:

Koncept - velmi široký úhel záběru, frontální přístup k hodnocení a řízení rentability rozvoje firmy,

s požadavkem na

„zachycení dechu a esence fundamentálních změn, které mají místo v industriálním podniku“ a se zahrnutím prvků

- total quality control
- just-in-time production methods
- nové metody v řízení pracovní síly (workface)
- flexible approaches to customer needs atd., atd..

e) Varianty:

V zásadě „všeho druhu“ – algoritmizace (dokonalá) zde není prioritou

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - WCM

c) Kritérium optimality:

Objektivizace rozpočtu (přiměřenost vstupů k výstupům) není v centru zájmu.

Těžiště spočívá spíše v:

identifikaci trendů v systémovém okolí podniku, které mohou být chápány jako příležitosti pro **získání konkurenční výhody**.

Rozpočet by pak měl vytvořit podmínky pro využití příležitostí rozvoje firmy.

d) Příčina selhání:

Neznámé aplikace.

A tedy rovněž neznámá míra úspěšnosti v podmínkách podnikatelské praxe.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - kontingence

a) Podstata:

Premisa, že

neexistuje univerzálně vhodný účetní systém (ve smyslu manažerského účetnictví – rozpočetnictví je součást manažerského účetnictví) aplikovatelný na všechny organizace a za všech okolností.

Kontingenční přístup dává přednost různým typům a operačním praktikám účetního řízení firmy před univerzálně platnou teorií.

Kontingenční přístupy

nejsou sice časově nejnovější, přesto však představují stále inspiraci pro rozvoj rozpočtových systémů.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - kontingence

Metodika, postup (základní kroky):

Filosofie kontingence neposkytuje

konkrétní postupy či návody, ale na druhé straně
otevívá prostor pro

tvůrčí přístupy k rozpočtování

podle specifik každé organizace, jako jsou:

- prostředí (environmental factore)
- úroveň nejistoty (uncertainty)
- tvrdost konkurence
- organizační struktura
- velikost firmy
- technika a technologie

a další.

13.4 Vybrané rozpočtové techniky - kontingence

b) Báze:

Východisko je spatřováno v **technikách manažerského účetnictví** (ne finančního!).

c) Kritérium optimality:

Optimalizaci rozpočtu kontingenční přístupy **nevylučují**.

Je to ale **ponecháno v kompetencích tvůrce/uživatele** rozpočtového systému.

d) Příčina selhání:

Příklady použitelnosti tohoto konceptu mohou ilustrovat i úskalí metody:

rozpočtování, efektivní v jedné organizaci, může být v jiné firmě neúčinné,
doporučení z literatury je nutno brát jako platné za určitých podmínek a vždy je
nutné je korigovat podle konkrétní situace firmy,
nerespektování závislosti rozpočtování na organizaci firmy vede k problémům.

e) Varianty:

Jako u WCM („všeho druhu“ – dokonalá algoritmizace ani tady není prioritou)

13.5 Behaviorální aspekty rozpočtových prací – pravidla pro bojovníky z džungle

Obecně

Rozpočtování lze považovat (a to je **velmi mírně řečeno**) za soutěž vnitropodnikových organizačních jednotek o podnikové zdroje.

Tyto zdroje je možné

vždy považovat za omezené a proto

vždy může nastat situace, kdy z boje o položky rozpočtu se stane

otázka přežití organizační jednotky a nebo alespoň některého jejího programu.

V takových situacích je vhodné zaujímat velmi **pragmatické postoje**.

Příkladem „návodu k chování“ mohou být „pravidla pro bojovníky v džungli“.

V aplikacích je třeba tvůrčí přístup s vědomím místa (a času) vzniku těchto pravidel.

13.5 Behaviorální aspekty rozpočtových prací – pravidla pro bojovníky z džungle

1) Spolupracujte ve správné míře

Redukce rozpočtu začínají:

oblastmi, dobře známými a také těmi, kde mají nějaké podezření.

Pokud bude známo vše o míře vaší flexibility lze domyslet, kdo prodělá. Na druhé straně, pokud bude známo příliš málo, můžete skončit s 15% redukcí, zatímco jiným seberou jen 5%.

Specialisté pro boj v džungli spolupracují ve „správné míře“, což se ovšem snadněji řekne než udělá.

2) Pracujte s hierarchií

Vytváří-li společnost rozpočet zespoda nahoru, ořezává (či utahuje) dobrý šéf výkonnost svých útvarů jak je to jen možné.

Při opačném postupu rozpočtování zvyšuje u podřízených očekávané zatížení, které plán a rozpočet přinesou.

V obou případech je cílem rozšíření manévrovacího prostoru pro vedoucího.

13.5 Behaviorální aspekty rozpočtových prací – pravidla pro bojovníky z džungle

3) Předložte a spotřebujte brzy

Společnosti obvykle startují rok s velkými nadějemi a plány.

Obvykle za polovinou roku mohou nastoupit redukce.

Bojovníci z džungle zde spotřebovávají svůj rozpočet v polovině roku – případné redukce pak musí být naplněny odjinud.

Inverzní varianta této rozpočtové hry:

Prostředků dostatek (nastává obvykle u organizací státní správy a příbuzných typů).

Bojovník z džungle plní jiné očekávání - utrácí jinde nevyužité prostředky.

4) Plánuj brzy, spotřebuj později

Plán: čerpání zdrojů od počátku roku – to rozpočet zohlední.

Skutečnost: odklady co nejdéle – to zůstane rozpočtu utajeno.

To poskytuje variabilitu v nákladech, která může skrýt mnohé věci.

13.5 Behaviorální aspekty rozpočtových prací – pravidla pro bojovníky z džungle

5) Nabízej nemyslitelné.

V případech nouze („čištění“ nákladů) nabízejí bojovníci z džungle to nejdůležitější, co mají.

Což všichni ví !!!

A proto (při pohledu zvenku) jim to není možné vzít a tak musí být redukovány jiné rozpočty.

6) Žádejte absurdní a dohodněte se na fantastickém

Potřebujete-li 5 % rozpočtových výdajů navíc, žádáte 15 %.

Pokud vedení sebere z každého požadavku 5 %, bilancujete pozitivně.

V našich podmínkách byla oblíbená standardní redukce požadavků na 50 %.

Je ovšem zřejmé, že s aplikací těchto pravidel jsou v racionálně řízení firmě spojena jistá (potenciálně i velmi značná) rizika.